

Ert referensnummer: KN2024/01912

Promemoria: En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

Svemin är branschorganisationen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige. Svemin representerar cirka 70 företag med drygt 15 000 anställda inom produktion, prospektering och teknik som vi benämner det svenska gruvklustret. Medlemsföretagen finns i hela landet. Metallgruvorna är lokaliserade till norra Sverige och Bergslagen medan kalkstensfyndigheterna främst finns på Gotland.

Bakgrund

Regeringen har under våren 2025 remitterat Kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande Ny kärnkraft i Sverige (SOU 2025:7) vars förslag syftar till att underlätta för utbyggnaden av nya kärnkraftsreaktorer i Sverige. I delbetänkandet föreslogs bland annat att regeringen i ett tidigt skede av miljötillståndsprocessen genom ett principbeslut ska ta ställning till om en kärnkraftsanläggning är förenlig med samhällets helhetsintressen. Förslaget har nu omarbetats med anledning av inkomna remissynpunkter. Omarbetningen av lagen syftar bland annat till att göra prövningen mer flexibel så att de aktörer som efterfrågar ett tidigt ställningstagande från regeringen har möjlighet att få det. Därtill ska det vara frivilligt att ansöka om ett godkännande enligt den nya lagen och den som avser att uppföra en kärnteknisk anläggning ska alltså kunna välja att i stället låta prövningen ske på samma sätt som enligt nu gällande regelverk.

Svemin välkomnar regeringens arbete att på bred front underlätta för ny kärnkraft i Sverige. Efterfrågan på el ökar nu till följd av industrins klimatomställning vilket kräver att elproduktion och nödvändig energiinfrastruktur kommer att behöva byggas ut i takt med den ökande efterfrågan. Utbyggnad av all fossilfri elproduktion inklusive kärnkraft kommer att behövas. Av dessa anledningar instämmer Svemin i utredningens avsikter om att ny kärnkraft behöver ett förenklat prövningssystem. Detta samtidigt som regeringens ambitioner om att återigen möjliggöra prospektering och utvinning av uran i Sverige verkställs.

Svemins huvudsakliga synpunkter

- Svemin tillstyrker promemorians förslag i sin helhet, i synnerhet att det ska vara frivilligt att ansöka om ett godkännande enligt den nya lagen och att den som avser att uppföra en kärnteknisk anläggning ska kunna välja att i stället låta prövningen ske på samma sätt som enligt nu gällande regelverk.
- Svemin vidhåller att utvinning av uran bör tillståndsprövas på samma sätt som utvinning av andra koncessionsmineral. Förslaget i promemorian innebär i praktiken att utvinning av uran ska tillståndsprövas på samma sätt som i dag (obligatorisk tillståndsprövning hos regeringen, såvida regeringen inte väljer att avstå att pröva verksamheten), vilket inte är en önskvärd ordning.

Ny lag om principbeslut och påverkan på tillståndsprövning för uranutvinning

Svemin vill med anledning av rubricerad remiss uppmärksamma regeringens arbete för att ta bort förbudet mot att utvinna uran. En promemoria (Ds KN2024/O2540) med förslag om att ta bort förbudet mot utvinning av uran, samt återinföra uran som koncessionsmineral i minerallagen, har varit på remiss och regeringen har aviserat om en lagrådsremiss under 2025. Svemin ser mycket positivt på att åter möjliggöra utvinning av uran då detta skulle öka Sveriges attraktivitet som prospekteringsland samt öka investeringsviljan i svensk gruvsektor. Då uran ofta förekommer tillsammans med andra metaller/mineral möjliggör förslaget att naturresurser kan användas mer effektivt eftersom uran då tillåts utvinnas som en biprodukt till utvinning av andra metaller/mineral. Om uran kan tas tillvara som en produkt i stället för att hanteras som ett avfall kan det förbättra de ekonomiska förutsättningarna för vissa gruvprojekt. Det är inte heller konsekvent att ha ett förbud mot utvinning av uran samtidigt som kärnkraft utgör en viktig energikälla i Sverige, nu och i framtiden.

Det finns en relativt välfungerande process med bearbetningskoncession och miljötillstånd som har anpassats till just prövning av gruvverksamheter. Svemin ser ingen anledning att ersätta denna prövningsprocess med en prövning enligt lagen om principbeslut, vilket framstår som en prövningsprocess som primärt är anpassad för kärnkraft. Det är därför positivt att det föreslås bli frivilligt att ansöka om godkännande enligt lagen om principbeslut. Även om det inte varit inom ramen för uppdraget i föreliggande utredning vill Svemin påtala att prövningsprocessen för uranutvinning, oavsett storlek på verksamheten, bör tillståndsprövas på samma sätt som utvinning av övriga koncessionsmineral.

Stockholm, [datum som ovan]

Maria Sunér

Joakim Aspeheim

VD Svemin

Ansvarig Energi, Klimat och Transport, Svemin